

Problema procurării efectelor de corp, a celor de îmbrăcăminte și încălțăminte, organizarea centrelor de adunare și triaj, a celor de întremare și tranzit*) vor forma obiectul unor propuneri speciale, după aprobarea principială a propunerilor făcute, sau după stabilirea unui program precis de lucru.

x x

x

In eventualitatea emigrării pe mare, socotesc că în afară de ultima etapă - centrul de tranzit - programul ar rămâne același, urmând numai a se fixa acest centru la punctul de frontieră respectiv, sau în apropierea acestuia.

x x

x

Socotesc încă, așa cum am accentuat și în referatele precedente, că ansamblul întregii chestiuni nu va putea fi pus la punct, fără o prealabilă scurtă vizită a unei delegații sau a unui delegat, în câteva centre din Transnistria.

Fred Șaraga
Fred Șaraga

x) ca și latura financiară a întregii probleme,

PROCES VERBAL

Astăzi, anul una mie nouă sute patruzei și trei luna Martie ziua șaptesprezece în Vapniarca-Transnistria.

Noi, Comisiunea instituită de Ministerul Afacerilor Interne cu ordinul Nr. 55437 din 19.I.1943 și 21955 din 6.III.1943, pentru trierea evreilor internați în lagărul Vapniarca, compusă din:

-Lt.Colonel Grosu Victor, ajutor Inspector - ca președinte.

-Gheorghe Motaș Inspector, delegat din Direcțiunea Generală a Poliției.

-Cpt.Nicolae Diaconescu din partea Inspectoratului General al Jandarmeriei.

-Lt.Magistrat Vasile Antonovici delegat al Curții Militare Tiraspol.

-Comisar șef Sava Dumitrescu delegat din partea Prefecturei Poliției Capitalei.

Constatăm prin procesul verbal următoarele:

În ziua de 8 Martie 1943, intrunindu-se la reședința Inspectoratului Jandarmi Odessa, am stabilit condițiunile în care urmează a proceda trierea în lagăr, în raport cu instrucțiunile Ministerului, după care în ziua de 9 Martie 1943 ne-am deplasat la lagărul Vapniarca unde până în ziua de 1 Martie 1943 am procedat la trierea evreilor.

Comisiunea în conformitate cu instrucțiunile primite nu s'a ocupat decât de categoria evreilor internați în lagăr din libertate, de către diferite organe polițienesci.

Restul categoriilor de internați și anume: evreii transferați de la lagărul Tg.Jiu, sau evreii și creștinii internați pe bază de diferite condamnări date de instanțele civile militare, ori creștinii trimiși special în lagăr pe baza altor dispozițiuni, nu au făcut obiectul trierii.

Din categorie evreilor internați din libertate în lagăr, comisiunea a găsit.....	554
Au primit aviz favorabil pentru scoatere din lagăr (v.tabel Nr.1).....	427
Au primit aviz nefavorabil pentru rămânere în lagăr (v.tabel Nr.2).....	116
Rămăși în suspensie în lipsa dosarelor.....	11

Total.....554

Comisiunea a constatat cu ocazia operațiunilor că majoritatea dosarelor întocmite de diversele poliții din țară nu conțineau decât date extrem de sumare, fără afirmațiuni concrete, cu suspiciuni vag formulate, din care cauză comisiunea s'a văzut în situația de a nu găsi motive temeinice de menținere mai departe în lagăr a tuturor celor menționați în tabelul Nr.1, opinind astfel pentru eliberarea

./.

acestora, cu propunerea ca în caz de scoatere din lagăr, aceștia să rămână mai departe în ghettouri în Transnistria la fel cu ceilalți evrei evacuați din țară.

S'a opinat nefavorabil pentru un număr de 116 evrei contra cărora atât din dosar cât și din cele declarate în ședință, se constatase temeinicia învinuirilor pentru care fuseseră trimiși în lagăr.

Asupra unui număr de 11 evrei, menționați în tabelul Nr. 3, comisiunea nu s'a putut pronunța deoarece aceștia nu posedau dosarele personale, ele nefiind trimise de poliție.

Drept care am încheiat prezentul proces verbal în triplu exemplar, din care două împreună cu tabelele respective se vor înainta Ministerului Af. Interne spre a dispune, al treilea exemplar rămâne la Inspectoratul Jandarmi Odeasa

PRESEDINTE

Lt. Colonel

Victor Grosu

MEMBRII

Gh. Moțaș

Cpt. M. Diaconescu

Lt. Mag. V. Antonovici

Comisar Sef
Sava Dumitrescu

Tabel Nominal Nr. 1

evreii internați - din libertate - aflați în lagărul Vapniarța și propuși pentru eliberare.

Numele și pronumele			Profesiunea	Domic.	Motivele care justifică eliberarea din lagăr.
Marc Moise	Croitor	Mediaș			Sub regimul legionar - 2 Dec. 1940 a fost trimis în jud. Trib. Mil. Craiova pt. activ. com. însă achitat de orice penalitate. Pt. alte fapte nu a fost cercetat sau deferit justiției.
Merșcovici Lazăr	Contabil	"			A fost trimis în jud. Curții Mart. pt. răspândire de manif. com. dar a fost achitat deoarece n'a comis faptul, acesta în timpul regimului legionar. Poliția Mediaș a raportat că dela acea dată nu a mai desfășurat nici o act. subversivă.
Zeilić Ludovic	Sofeur	"			Cercetat de poliție pe timpul reg. legionar și trimis în jud. Trib. Mil. a fost achitat din lipsă de probă. Poliția Mediaș raportează că nici mai înainte și nici după acest proces nu a desfășurat nici o activitate subversivă.
Halpern Clara	Funcț.	"			A fost trimisă în judecată pt. act. com. și achitată din lipsă de probă. Poliția Mediaș ulterior nu a constatat că a desfășurat vreo altă activitate subversivă.
Löwy Eugen	Mecanic	"			A fost trimis în jud. pt. act. com. însă justiția l'a achitat Pol. resp. nu menționează dacă acesta a desfășurat vreo altă activ. subvers. care să just. internarea.
Löwy Wilhelm	"	"			"
Zitron Ladislau	"	Blaj			Din dosarul său personal nu se constată că ar fi desfășurat vreo activ. subvers., nefiind cercetat sau implicat în vreo org. subvers. A fost trimis sub invin. de simp. com. însă la dosar nu există nici o probă despre aceasta.

Numele și pronumele Profesiunea Dom. Motivele care justifică eliberarea din lagăr.

Stein Mayer	Comerçant	Blaj	A fost trimis în jud. sub învinuirea de a fi salutat cu salutul com. dar achitat de instanța de judecată nedovedindu-se faptul. Din dosarul său personal nu rezultă că a desfășurat vreă altă acitiv. subversiv.
Vertes Francisc	"	Dumbrăveni	N'a fost cercetat sau deferit justiției pt. act. com. In dosarul său personal nu este menționat motivul care să justifice calificativul de simp. com. pt. care a fost internat.
Vertes Zoltan	"	"	N'a fost cercetat și nici deferit justiție pt. act. com. subvers. Calificativul de simp. com. nu este sprijinit de nici o piesă din dosar.
Herzka Stefan	Chimist	Timișoara	Inv. de a fi tipărit o broșură cu caracter com. cade pt. motivul că afacerea a fost clasată de justiție. Piesele din dosar nu-i aduc nici o altă invinuire
Ehrnfeld Nicolae	Contabil	"	A fost trimis în jud. Curții Mart. în anul 1943 și achitat deoarece a fost găsit nevinovat. Nu a desfășurat nici o altă act care să justifice măsura inern.
Bardolf Samoilă	Funcț. comerc.	"	Nu a fost cercetat sau trimis în jud. vreunei instanțe pt. activ. com. subersivă.
Hamer Elena	Contabilă	"	Deși a fost trimisă în jud. Curții Martiale Tim. pt. activ. com. a fost achitată din lipsă de probe.
Lidner Rozalia	Funcț.	"	A fost trimisă în jud. Curții Martiale sub invinuirea de a fi cotizat bani pt. ajutorul roșu însă a fost achitată.
Filip Wolf Estera	Casnică	"	A fost trimisă în jud. Curții Mart. Tim. sub inv. că la o perchiiziție domiciliară ce i s'a făcut s'au găsit manifeste com. însă instanța a achitat'o.
Maghiar Estera Sairih	Profes.	"	A fost condamnată de primă inst de judecată la 3 ani închisoare corect. ca una ca a făcut parte din org. com. ajutorul muncit. însă în apel Curtea Mart. a Corp. 7 Armată prin sentință cu Nr. 129/1933 a achitat-o de orice pedeapsă. Dela acea dată nu

Numele și pronumele Profesiunea Domic, Motivele care justifică eliberarea din lagăr.

Weiss Rudolf	Avocată	Timișoara	a mai fost semnalată că ar desfășura vreo activitate subversivă.
Stein Alexandru	Contabil	"	In anul 1943 a fost trimis în judecata Curții Mart. Tim. sub inv. că ar fi membru al org. com. caufată ajutorul Muncitoresc, însă din lipsă de probe a fost achitat. Ulterior nu a mai desfășurat nici o activ. contra Sig. Statului.
Zilberman Iosif	Chelner	"	Calificat simp. com. pt. motivul că a fost președintele secției șomerilor din asociația funcț. partic. din Tim. N'a fost niciodată arestat, cercetat sau deferit justiției.
Stein Ioan	Avocat	"	Calific. simp. com. pt. motivul că a ar fi fost observat în anturajul elementelor com. cunoscut în Tim. In anul 1940 a fost trimis în jud. Curții Mart pt. activitate subversivă însă achitat.
Löwy Ladislau	Funcț. part.	"	In anul 1931 a fost trimis în jud. Tim. pt. faptul de răspundere de manifeste com. însă scos de sub inculpare prin ord de neurmărire a judecătorului de instrucție. Dela acea dată nu a mai fost arestat sau deferit justiției.
Corniș Gheza	Vopsitor	"	In anul 1934 a fost trimis în jud. sub învinuirea de a fi colectat bani pt. ajutorul roșu, însă Curtea Mart. Tim. l'a achitat. Piesele din dosar nu-i aduc nici o altă invinuire.
Flesch Andrei	Chimist	"	Nu are nimic la activul său, nefiind arestat, cercetat sau deferit justiției pt. fapte contra siguranței Statului.
Friedlaender Eugen	Cont.	"	idem idem

-4-

Nume și prenumele	Profesiunea	Domic.	Motivele care justifică eliberarea din lagăr.
Zalsberger Francisc	Contabil	Timișoara	Deși a fost trimis în judecătura Curții Marț. din Timișoara dub. învin. de a fi colectat bani pt. ajutorul roșu, a fost achitat. Dela acea dată nu a fost descoperit că ar fi desfășurat vreo acitivitate contra siguranța Statului Român.
Rado Alexandru	Industriaș	"	A fost cercetat și trimis în jud. Curții Marț. Tim. sub învin. că a colportat broșuri cu caracter com., însă achitat de de price penalitate. Dela acea dată nu a fost dovedit că ar fi desfășurat vreo altă activ. contrară siguranței Statului.
Marmorstein Dezideriu	"	"	Deși a fost trimis în jud. Trib. Mil. Tim. pt. faptul că ar fi colportat material scira de propagandă subvers. totuși a fost achitat. Dosarul nu este biletă alte acte în sarcina sa.
Weinstein David	Comerciant	Lugoj	Internarea lui în lagăr nu este sprijinită de nici o piesă din dosar.
Vudl Herman	Chelner	"	idem idem
Spitzer Pavel	Comerciant	"	" "
Isreal Emanoil	Cismar	"	" "
Herzl Gneza	Ceasornicar	"	" "
Milini Robert	Contabil	Caransebeș	Motivele specificate în dosar nu justifică măsura internării. Niciodată nu a fost arestat, cercetat sau deferit justiției pt. activ. subversiv
Solomon Paula născ. Neustadt	Casnică	Iași	A fost cercetată și trimisă în judecată însă achitată deoarece instanța de judecată nu a putut stabili nimic în sarcina ei.
Vinter Renee	Lingereasă	"	A fost cercetată și trimisă în judecătura Curții Marț. Iași pentru motivul că a făcut parte din org. com. dar nu a fost deferită just.
Herșcovici Cecilia	Croitoreasă	"	A fost cercetată și deferită just. sub inv. de a fi făcut parte din org. com. U. T. C. a fost scoasă din cauză de jud. instructor anchetator al Curții Marț. Iași.

83

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DIRECȚIUNEA ADMINISTRAȚIEI DE
STAT

Nr. 7821/A 20 Martie 1943

Către

INSPECTORATUL GENERAL AL JANDARMĂRII

Avem onoare a vă aduce la cunoștință că Ministerul Justiției cu adresa Nr. 347 E./1943 ne comunică:

În ședința dela 6 Martie 1943 a Comisiunii Interministeriale speciale pentru organizarea regimului evreesc, s'a hotărât că se poate face revizuirea celor deportați, însă numai asupra evreilor cari au cerut să plece în U. R. S. S. după cedarea Basarabiei și Bucovinei de Nord și cari au găsiți înscrși în listele fostei Legații rusești și a celor deportați la cererea Marelui Stat Major, pentru că au fost dovediți infractori la dispozițiunile privitoare la munca obligatorie.-

În scopul revizuirii și pentru a nu se fi făcut din greșeală vreo substituție de persoană, s'a hotărât să se verifice situația fiecărui la fața locului, printr'un trimis special al Ministerului Afacerilor Interne, al Marelui Stat Major sau al Comisiunii Interministeriale.

Numele delegatului Ministerului Afacerilor Interne urmează să fie comunicat Comisiunii.-

Comunicându-vă cele de mai sus, vă rugăm să dispuneți aranjarea acestei chestiuni.-

MINISTRU
SUBSECRETAR DE STAT
GENERAL DE CORP DE ARMATA

DIRECTOR

C. Z. VASILIU